

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklesiastikē
Istoria**

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Cap. XXVI. De Eunomio, & de magistro ejus Aetio. Quae fuerit utriusque
vita, & quae dogmata. Et quod primi unicam in baptismo mersionem
induxerint.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

καὶ εἰς φιλονεκίαν καὶ νεωτερούμενά καθίσα^τ). Καὶ τὸν οὐτόν, μετεπάζειν καὶ ἐπὶ τὸν αὐτὸν μένειν φίλει.

A ut despecti quidem insolecant, & contentioni ac rebus novis studeant: ubi vero etiūm adepti sunt, moderate se gerant, & in eodem statu permaneant.

Κεφ. κεφ.

Προτυπούμενος τὸν διδαχήν την περί αἵτιαν καὶ τὰ πάτερα, καὶ τοῖς φράσταις οὗτοι μίαν καταδύουσιν περιβαλλομένους εἰσερέπειν.

ΑΜΦΙ ὃ τέτον τὸν χερόν εὐνόμιο^τ, ὃς Αἰαντὴν διδασκάλην πέποιται αἵτιαν καὶ τὰ πάτερα, καὶ τοῖς φράσταις οὗτοι μίαν καταδύουσιν περιβαλλομένους εἰσερέπειν τὸν δοῦλο τὸν Δοκούλον εἰσεπινύνειν εἰς πάσιν φυλαπομῆλον καὶ σύρδον· καὶ αἱ θύμπιται, ἔτεραν πάντα τὰς αἵτιας εἰκόνας τοιχογραφίας ζεύρειν ἀγωγεῖν, σεμνότητι καὶ αἰκενείᾳ πλειον τῶν κανότητας εἰσεπέτησαν ἐχθρεῖς ὃ καὶ τεχνίτης λόγων, καὶ ἐριστῶν, καὶ συλλογισμοῖς χαράρειν τοιχεῖς δὲ σὺν πολλάς τῶν τὰ αἵτια φρενώντων, ἐστιν οὐδὲ μᾶλλον γὰρ ἐπαντίστι βίον ἀγαθὸν ηὔποντον, ήτον ωστε σὲν δεομένας ἔλεον, εἰ μὴ τὰ αἵτια δοξάζοιεν. οἶσαν εἰ περιεπικῆς διαλέγοιτο, καὶ κρατεῖν δοκοίν συλλογιζόμενος· ποιώται γὰρ εὐτελῆς τοιχογραφίας νομίζεται αἱ αἵτιας δοκεῖ ταῖλθεσεργον, οἷμα, λέγονται, αἱ θεοφρένιοι οἱ καππαδόκης, Εὐτύχιοι· ποιώται ταῖλθεσεργον, οἷμα, λόγοις σφᾶς Πτηνή τῆς ἐχομένης βασιλείας, ωστε τὰ αἵτια τῶν εὐνομιῶν δοξάντων, καὶ ωστε τῶν θείων βασιλίων διενετεῖσαν. οὐκ εἰς τριάδα, αἱλλα εἰς τὸν τὸν Χειρέα θάνατον βασιλέως εἰσηγοσάρμονεινούμενον, μέρτοι μηδὲν ωστε τέττα κανοπέδου, αἱλλα δέ τοιχογραφίας τοιχοποιον τὸν κυζίκην θόμενον, κατηγορηθῆναι τῶν τῶν αἵτιας κληρικῶν, αἱ νεωτέρων δογμάτων εἰσηγητήν τηλεκαλταὶ ἐνδόξιον τὸν ἡγέμενον εἰς κανακαὶ πόλεις αἵτιας αἵτιας αἵτιας,

CAP. XXVI.

De Eunomio, & de magistro ejus Aetio.
Quae fuerit utrinque vita, & que dogma-
ta. Et quod primi unicam in baptismō
mersionem induxerint.

Eodem fere tempore Eunomius, qui Eleusii loco Cyzicenam regebat Ecclesiam, cum Arianorum secta præset, novath insuper hæresin invexit, quam alii quidem ex ejus nomine, alii vero Anomœorum appellant. Ajunt porro hunc Eunomium primum omnium ausum esse assertere, quod sacram baptismā unicā mersione peragendum sit: & Apostolicam traditionem quæ etiamnum ubique servatur, corrupisse: aliam denique Ecclesia sua disciplinam plerisque in rebus introduxisse, quæ gravitate ac severitate quadam novitatem suam obtegeret. Fuit autem peritisissimus dicendi artifex, & disputationibus atque argumentis delectabatur. Certe plerosque eorum qui hanc sectam profissentur, ejusmodi ingenio præditos licet cernere. Neque enim vitæ morumque probitatem, & in egentes misericordiam tantum laudant in aliquo, nisi forte is sectam ipsorum sequatur, quantum laudare solent, si quis in disputando contentiosus fuerit, & adversarios ratione superare videatur. Hujusmodi enim vir, præ reliquis omnibus pius ab illis existimatus. Alii vero dicunt, quos quidem veriora dicere arbitror, Theophronium Cappadocem, & Eutychium, istius hæresis defensores acceritos, lequentis Imperatoris Principatu, cum se ab Eunomio abruptissent, tum alia ex Eunomii decretis, tum ea quæ ad sacram baptismā pertinent innovasse, assertentes non in Trinitatem, sed in Christi mortem baptizari oportere. Eunomium certe nihil hac in parte novasse affirmant. Sed ab initio quidem opinioni Arii adhaesisse, & in ea perseverasse. Postea vero cum Episcopus Cyzici factus fuisset, accusatum esse a clericis suis, tanquam novorum dogmatum assertorem. Itaq; Eudoxium qui Ariane sc̄cta præterat Constantinopoli,

Qqq

eum evocasse, jussisseque ut de sua do- A μετακαλεσάμυνον αὐτὸν, ἐπεξιμη-
etrina publice in Ecclesia verba faceret. λαῶ τε φερούσαις εἰς δόγματα
Cumque nihil in eo damnasset, monuis- καλαγνόντα δὲ μηδέν, τερροῦσας μηδε-
se ut Cyzicum reverteretur. Eunomi- κύλικον ἐπανελθεῖν· τὸν δὲ Φίσται, μηδε-
um vero respondisse, nolle se amplius πειδὸς λοιπὸν τοῖς ἐν ιωνίᾳ αὐτῷ γι-
versari cum iis quos suscep̄tos haberet. μένοις σωμαῖαι· καὶ τερροῦσι ταῦτα
Et hanc quidem causam secessionis suae Χωρισμένης ποιήσας τὸ δὲ αἷμας, οἱ
illum pr̄tendisse: revera autem ideo αἴτιον τὸν αὐτὸν διδόσκαλον & τερροῦ-
secessisse, quod Actium pr̄ceptorem ξανθό· ἐφ' ἑαυτῷ δὲ διαιμέναι, μηδὲ τὴν
suum suscipere renuissent. Post hanc Eu- πολέρεγες δόξης κατελαβεῖσα ταῦτα
nomium in propriis ædibus mansisse, μην, ὡς δὲ οἱ δὲ, ἔτεροι λέγοντις αἴτιον
nec de pr̄stina sententia quidquam om- εὐνόμῳ, εἴτε αὖλοι πινες, τερροῦσι ταῦ-
nino mutasse. Et hæc alii quidem ποσι· Ε βαπτίσματῳ ταῦτα σωμαῖαι,
hoc modo, alii vero aliter narrant. Ve- μηδον δοκεῖ μόνοι κατὰ τὸν αὐτὸν
rum sive Eunomius, sive qui alii, hæc in οὐκδικεύστων, αὔμοιροι τῆς θείας βα-
traditione baptismi innovarint, ve- δοσιν. Ε βαπτίσματῳ ταῦτα σωμαῖαι,
rendum est ipsis, mea quidem senten- σαν, ἐμοὶ δοκεῖ μόνοι κατὰ τὸν αὐτὸν
tiā, ne soli omnium juxta hanc ratio- οὐκδικεύστων, αὔμοιροι τῆς θείας βα-
nem, expertes facri baptismatis ex hac ποσιν, οὐδὲ οἱ δὲ, ἔτεροι λέγοντις αἴτιον
vita discedant. Nam primi illi qui μητέ αὐτοὶ τὸν αὐτὸν
juxta consuetudinem ab initio traditam χλεὺς εἰσηγεῖσθο· καὶ οἱ μητέ αὐτοὶ τὸν
baptizati fuerant, semetipſi rebaptizare μητέ δὲ αὖλοι ἐχύνοντο, τέτο εἴτε
minime potuerunt. Qui tamen id quod ποσιν, οὐδὲ αὐτοὶ τὸν αὐτὸν
ipsi minime obtigerat, primitus intro- εἴτε αὐτοὶ τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
duxerunt: idque alii pr̄stiterunt, τὸν αὐτὸν
quod neque ipsi erant, neque per alios χλεὺς εἰσηγεῖσθο· καὶ οἱ μητέ αὐτοὶ τὸν αὐτὸν
adepti fuerant. Cumque nullo certo ποσιν, οὐδὲ αὖλοι τὸν αὐτὸν
principio, sed propria dyntaxat com- εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
prehensione nixi, istud dogma con- εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
flassent; id quod ipsi minime suscep- εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
perant, alii tradiderunt: quod quidem εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
extremæ dementia est. Nam & apud εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
ipsos in confessio est, eos qui nōtūm εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
baptizati sunt, baptismum alii confer- εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
re non posse. Qui vero ex ritu traditio- εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
nis ipsis baptizatus non fuerit, hic εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
baptizatus ipsis non videtur, utpote qui εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
non rite tuerit consignarus. Idque ipsi εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
testantur, qui quoscunque ad sententiam εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
suam pertrahere potuerint, rebaptizant, εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
tametsi jam prius baptizati fuerint εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
juxta Ecclesiæ Catholicæ traditionem. εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
Atque hæc quidem religionem nostram εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
non mediocriter conturbarunt: iisque εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
qui Christianam fidem amplecti vellent, εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
plurimum obstitit novorum subinde do- εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
gmatum varietas. Acres enim quotidie εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
hebant disputationes, & ut inter hæ- εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
reson exordia fieri solet; vigeant, quippe εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
que assertores haberent, zelo atque εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
doctrina non vulgari pr̄dictos. Ac εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
meo quidem judicio, plerosque ex Ca- εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
tholicis in suam sententiam pertra- εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
xisserent, nisi Basilius & Gregorius Cap- εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
padoces, sese illis oppoluissent: Ac nisi εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
Theodosius, qui paulo post imperavit, εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
imperium illorum repressisset, plerosque εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι
hæreson auctores ex amoenioribus εἴτε αὖλοι τὸν αὐτὸν ποσιν, οὐδὲ αὖλοι

τῆς δεκαμένης εἰς ἑρημολίθες τόπους ἔχωρην
αὐτεῖ μὴ πανελῶς ἡμᾶς ἀγνοεῖν τὸ δόγματος ἐκάλερε αἱρέσεως, ισεον αἵτινος κατ' εὐόμιον δόξην, ἀράτῳ αἵτιῳ ὁ σύρῳ εὑρεῖς οὐδέτε, αὐτούμοιον τῷ πατρὶ τὸν γον κλι-
στηκούσει σὺν οὐτων γεγονέναι, μὲν αἱρεσον διποναρμόῳ· καὶ οἱ ταῦθε φερούντες, αἴ-
ναντο τὸ τελευταῖς οὐντοντο· ἐπεὶ δὲ αἱ της καταστασίας βασιλείας εἰρητοῦ, τῷ μὲν ὁμολογοῦσι τῷ δὲ, ὁμοιότοιον τῷ πατρὶ τὸν γον δέξαντον, ὅμοιον τούτῳ ἐδόξει λέγεντοις τοῖς τούτῳ καθεῖστοι καὶ τὴν εὐ δειμινω συνέδον, αἴπερ κατεδικασθη φευγεῖν, αἱς εἰς Θεὸν βλασφημήσῃς τὸν αὐτὸν συντάσσα αἱρεσο, πόπον πινά τὸν εὐ μέσω διελύθει γενον· οὐτε ἀλλα τὸν εὐ λόγῳ, οὐτε εὐομίσι εἰς τὸ φανεροῦ Πτλ ταῦτη παρρησιάζεις τολ-
μᾷσθω· αἱς δὲ τὴν κυζικεων ἐκκλησίαν αὐτὸν ἐλαυτίσια παρείληφεν, οὐκέπ πανελῶς θεμένη πνεύχεσθαι καὶ εὐ πλήθει, σιαλεγόμε-
θω, αὐθίς την αἵτιον δόξαν εἰς μέσον ἥγα-
γεισια δὲ φιλεῖ πολλάκις, Πτλαθόμροιον εἰσθρωποι τῷ περιταστάτῳ εὐρεῖσθω· τὸν προτον, εὐομίσι οὖτον ἀδε φερούντας επωνο-
ματαν, καθοπι μὲν αἵτιον, τέτο τὸ δόγμα
διείστε, καὶ τολμερτερον επεξεργάσατο τὸν δόχην αὐσθαντο.

A locis Imperii Romani in regiones de-
sertas & squalidas deportasset. Porro ne
utriusque hæresis doctrinam penitus
ignoremus, sciendum est, Eunomiani
dogmatis auctorem primum fuisse Aetium Syrum, qui Filium Patri dissimilem,
& ex nihilo creatum esse, post Arium
asseveravit. Itaque qui hanc opinio-
nem sequebantur, Aetiani primum sunt
dicti. Postquam vero, sicut in rebus ge-
stis Constantii retulimus, aliis contub-
stantiam Patri Filium, aliis substantia-
similem afferentibus: ii qui in Arimi-
neni Synodo prævalebat, statuerunt
ut similis tantum diceretur: Aetius
quidem utpote qui in Deum impie lo-
queretur, exilio damnatus est. Hæresis
vero quæ ab illo conflata fuerat, interea
temporis quodammodo extincta est,
cum nec alius quispiam alicuius mo-
menti vir, nec Eunomius ipse eam pa-
lam defendere auderet. Verum ubi
Cyzicena urbis Episcopatum Eleusi
loco suscepit, non jam amplius se con-
tinuit: sed coram populo differens, op-
pinionem Aetii rufus in medium produ-
xit. Homines vero, sicut plerumque fieri solet, ejus qui hæresin illam primum
excogitaverat oblii, opinionis illius te-
ctatores Eunomianos cognominarunt,
propterea quod Eunomius post Aetium
hæresin illam renovaverat, & maiore
cum audacia quam ille à quo primum
fuerat tradita, eam adstruxerat.

Κεφ. ηζ.

πολιτείαν, ζεινούμιν, οἷον ἡ ζεύλογος οὐρανούρος. εὐ τῇ πετραρίον χαρούσιον εὐ οὖτος δὲ φιλοβούσια τῷ
βιοτον ποντού τα ταῖς αὐτοῖς εἰσιστο αἱρέσεως:
παῖσιν γάρ τοιον χαρούσιον πον δὲ τό-
τον διδικάσι.

Eγνόμιον μὲν τὰ αὐτὰ φεροῦν δεῖνω,
Εσωμολογεῖν δέον· καὶ γὰρ δὴ Σαυτὸς εὐ-
νομούσιον διδάσκαλον αὐχεῖ, καὶ μαρτυρεῖ
τέτο πολλάκις εὐ ιδίοις γράμμασι παρ-
ηρασθόμενῳ. Διπλανισθεὶς δὲ ἐπαΐώ-
μενῳ γρηγορεῖσθω ὁ ναζιανῶν Πτικοπή-
τας, εὐ Πτικολῃ πα ταῦθε γράφει τῷ εὐ-
κτάσεον τὸν ἡγούμενον τῆς εὐ κωνσαν-
τοποιεὶς ἐκκλησίας· τὸ δὲ εὐκολότιον μέρη
κακὸν εὐνόμισθω, οὐκέτι αἱραπά τὸ ὅπω-
τον εἴμι· αὐτὸν εἰ μὴ πάντας τῇ αὐτῇ

CAP. XXVII.

*Quæ Gregorius Theologus de Apollinare
deque Eunomio scribit in Epistola ad Ne-
ctarium: utque per sapientiam Monacho-
rum, qui eo tempore vivebant, hæresis illo-
rum extincta est. Totum enim sive Orient-
alem hec due hæreses occuparunt.*

Eunomium certe eadem cum Actio
E sensisse omnino fatendum est. Nam
& ipse met Eunomius Actium præcepto-
rem suum fuisse jaεt, idq; sapientiæ numero
in libris suis palam ac liberè testatur.
Apollinarem vero Gregorius Nazianzenus
Episcopus, in quadam Epistola ad
Nectarium Episcopum Constantinopolitanum accusat his verbis. Intestinum
vero malum nostrum Eunomius, non
jam satis habet quomodo cunque vive-
re: sed nisi cunctos in eandem secum
QQQ ij